

Økonomisk barometer

Leveret af Handelsbanken

	2009	Seneste periode 2010	Prognose 2010*	Prognose 2011*
Danmark				
Vækst i BNP (årsvækst, pct.)	-5,2	3,3 (3. kvart.)	2,0	1,2
Eksport (årsvækst, pct.)	-9,7	4,6 (3. kvart.)	2,4	2,8
Betalingsbalance (mia. kr.)	59,0	10,7 (nov.)	87,0	73,0
Forbrugerpriser (årsvækst, pct.)	1,3	2,8 (dec.)	2,3	1,8
Arbejdsløshed** (pct. af arbejdsstyrken)	3,6	8,0 (nov.)	4,2	4,6

* Handelsbankens prognose

** Arbejdsløsheden for Danmark og EU opgøres efter forskellige metoder, der får EU-arbejdsløsheden til at fremstå højere.

Vækst (BNP) (pct.)

	2009	Seneste periode 2010	Prognose 2010*	Prognose 2011*
USA	-2,8	3,2 (3. kvart.)	2,8	2,5
EU	-4,0	1,9 (3. kvart.)	1,7	1,4
Japan	-5,2	5,3 (3. kvart.)	3,0	1,5

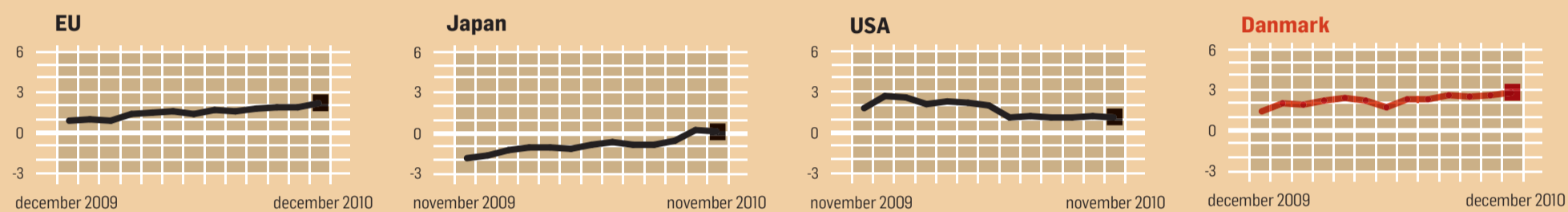
Inflation (pct.)

	2009	Seneste periode 2010	Prognose 2010*	Prognose 2011*
USA	-0,4	1,1 (nov.)	1,6	1,5
EU	0,3	2,2 (dec.)	1,2	1,6
Japan	-1,4	0,1 (nov.)	-0,8	-0,3

Arbejdsløshed** (pct.)

	2009	Seneste periode 2010	Prognose 2010*	Prognose 2011*
USA	9,3	9,4 (dec.)	9,6	9,4
EU	9,4	10,0 (nov.)	10,0	9,9
Japan	5,1	5,1 (nov.)	5,1	4,9

Inflation (procent)

SAMFUNDS-
ØKONOMISK
ANALYSETAGE
OTKJÆR
ERHVERVSREDAKTØRMåske er der et lillebitte
lys i produktivitetsmørket

Produktiviteten stiger for lidt i Danmark. Måske. Men måler vi forkert, fordi vi nu arbejder mere end før?

Man skal ikke være vildt samfundsorienteret for at have på det rene, at Danmark har et produktivetsproblem. Endda et stort et af slagsen.

Enkelt fortalt er problemet, at vi i dag arbejder langsommere og mindre effektivt – ja, undskyld: dummere – end i mange andre lande. Samtidig har vi i årevis indrettet os på at arbejde mindre end i andre lande. Når vi så samtidig har lønninger i den høje ende i forhold til andre lande i EU og langt højere end i Asien, så er der lagt gift ud for erhverv, der er i konkurrence med udlandet.

Kan man i længden være højt lønnet, kortarbejdende, laveffektiv og jævnt uddannet – og samtidig vente en høj levestandard? Nej.

Hvor stort er problemet så? Buddene fra regering, vismænd og virksomheder er lidt forskellige, men over de sidste 10-15 år har vi nok øget vores prisproblemer på eksportmarkederne med op til 15-20 procent.

I faglige kredse blandt økonomer taler mange for, at disse katastrofeprocenter reelt er lidt mindre. Det kan der argumenteres for. Men ikke, så problemet forsvinder. Og om man er 10 eller 20 procent dyrere end konkurrenter, er sjældent vigtigt. Man er valgt fra.

Problemet er bredt erkendt. Derfor har den danske produktivitet pr. arbejdstime været udsat for gentagne undersøgelser det seneste års tid. Økonomi- og Erhvervsministeriet har været i gang. Og Det Økonomiske Råd (vismændene) har i sin seneste rapport gennemført en omfattende analyse af problemet.

Resultaterne er mildt sagt ikke opløftende. Alle når frem til et antal argumenter for en vis svækkelse af produktiviteten de senere år. Men et stort dansk efterslæb i forhold til andre har ikke været til at forklare.

Dette tempotab i produktiviteten er dansk økonomi aldrig kommet sig over

Det har kastet en lang række faglige diskussioner af sig. Senest i de to nyeste udgaver af Nationaløkonomisk Tidsskrift, hvor Carl-Johan Dalgaard og Henrik Hansen fra Københavns Universitet er og har været i inffight med Økonomi- og Erhvervsministeriets folk.

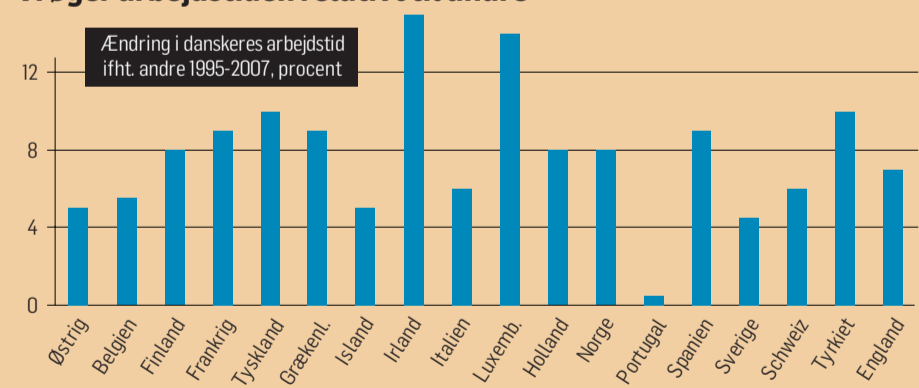
Universitetsøkonomerne har en række interessante budskaber.

Et af dem er, at hvis Danmark set i et 50-årigt perspektiv har et produktivetsproblem, så er det ikke opstået i 1990'erne, men i 1970'erne, hvor man stadig udbyggede den lavtlønnede offentlige sektor. Og dette tempotab i produktiviteten er dansk økonomi aldrig kommet sig over.

Et andet er, at hvor det ser ud til, at timeproduktiviteten har fået det skidt i de senere

Vi øger arbejdstiden relativt til andre

Kilde: Nationaløkonomisk Tidsskrift – Herskind – 11011

år i forhold til andre lande, så virker det modstridende, at væksten i bruttonationalprodukt (BNP) pr. beskæftiget – og pr. indbygger – er konstant i hele perioden. Har vi efterhånden fået en mindre værditilvækst ud af hver indsat arbejdstime de senere år, skulle det jo ikke være muligt.

Vi arbejder mere – nok – øh, måske
Økonomerne peger på en mulig forklaring. Hvor Danmark 1970-95 systematisk afkortede arbejdstiden i forhold til andre lande, så har vi 1995-97 øget arbejdstiden i forhold til faktisk alle OECD-lande.

Det kan forklare ganske meget. Arbejder vi længere, kan vi få lavere målt produktivitet pr. time – i de sidste timer er vi ikke så effektive. Men landet bliver ikke relativt fattigere – BNP vil udvikle sig på linje med andre landes.

Jamen så er der måske næsten intet at bekymre sig om? Problemerne er bare afløst? Måske.

De to universitetsøkonomer har et lille forbehold – det er stort, i forhold til hvad man kan konkludere om problemer og udfordringer. Det danske 'mirakel' i arbejdstimer er opstået målemæssigt efter en omlægning af data-kilderne i Danmarks Statistik midt i 1990'erne.

Hvis 'miraklet' i form af flere danske arbejdstimer i forhold til andre lande bare er en dataillusion, så betyder det, at man bare har undervurderet timeproduktiviteten fra 1995 og frem – og overvurderet produktiviteten i 25 år frem til 1995.

Som de selv skriver: Det bør nok undersøges nærmere.
tage.otkjaer@pol.dk